

Суттибаев Н.А.,
Түлеубаева Б.Б.,
Жиреншина К.А.

Мәдениетаралық қатысымға үйретудегі жоба технологиясы

Бұл мақалада мәдениетаралық қатысымға үйретудегі жоба технологиясының маңыздылығы туралы айтылады. Шетел тілін оқытуда жоба технологиясын қолдану өте маңызды. «Жоба» деген сөздің өзі еуропа тіліне латын тілінен еніп «алға тасталған ой, алға шығып сөйлеуші» деген мағынаны білдіреді. Өзі аты айтып тұрғандай алға тасталған ой, яғни біздің жағдайымызда ортаға студент – оқытушы болып тақырып тасталады. Содан кейін студенттер өз ойларын алға шығып айтады. Жобалық сабақтар әртүрлі кезеңдерден, қадамдардан тұрады. Жобалық сабақтарды бір күнде өткізе салу мүмкін емес. Дәстүрлі сабақтарға үйренген студенттер бір күнде жобалық сабаққа ауыса алмайды. Жобалық сабақтардың ұзақтығы әртүрлі ол қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді болуы мүмкін. Жоба технологиясы шетел тілін оқыту зерттеу-ізденімпаздық іс-әрекетті қамтуы тиіс, мұнда студенттерге шетел тілін анағұрлым сапалы түрде меңгерулеріне септігін тигізеді. Шетел тілі сабағында жоба әдісін қолдану студенттерді еркін және креативті ойлауға дағдыландырады.

Түйін сөздер: жоба, технология, сыни тұрғыдан ойлау, мақсат, кезеңдер.

Suttibayev N.A.,
Tuleubayeva B.B.,
Zhyrenshina K.A.

Project technology of teaching intercultural communication

This article is about the importance of project technology for teaching of intercultural communication. It is important to use the project technology in a foreign language teaching. The word «Project» came to the European languages from Latin and means «an idea thrown, cast, or impelled forward, speech». As the title puts forward the idea, that is, as in our case, the topic is «the student – the teacher». Then the students come forward and share their opinions. Project lessons activities consist of different stages and steps. Project lessons are not possible to conduct within one day. The students who are accustomed to the traditional classes cannot shift to the project lesson activities within one day. Duration of project lesson activities is different; they may be short-term or long-term. The Project technology should include research and prospecting activities in learning a foreign language; it help the students to master foreign language with more quality. The use of the project methodology at foreign language lessons teaches the students free and creative thinking.

Key words: project technology, teaching, purpose, creative thinking, stages.

Суттибаев Н.А.,
Түлеубаева Б.Б.,
Жиреншина К.А.

Проектная технология обучения межкультурному общению

В данной статье рассказывается о важности проектной технологии обучения межкультурному общению. Само слово «проект» вошло в Европейский язык с латинского и означает «брошенная мысль, выступление». Как говорит само название, в группе выдвигаются идеи, то есть в нашем случае это тема «учащийся-преподаватель». Затем студенты делятся своими мнениями. Проектные занятия состоят из различных этапов. Студенты, привыкшие к традиционным занятиям, не могут за день перейти к проектным занятиям. Продолжительность проектных занятий различная, они могут быть краткосрочными или долгосрочными. Технология проекта должна охватывать исследовательско-изыскательную деятельность в обучении иностранному языку, это способствует наиболее качественному овладению студентами иностранным языком. Использование метода Проекта на уроках иностранного языка приучает студентов к свободному и креативному мышлению. Проектная технология позволяет актуализировать учебно-познавательную деятельность и активизировать студентов как субъекта данной деятельности, реализовать его личностный потенциал. Это создает условия для развития креативности студента, обеспечивает по настоящему продуктивный характер учебной деятельности и продуктивность образовательного процесса.

Ключевые слова: проектная технология, креативное мышление, цель, этапы.

МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАТЫСЫМҒА ҮЙРЕТУДЕГІ ЖОБА ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Жоба әдісі алғаш рет ХХ ғасырдың 20 жылдары АҚШ-та қолданыла бастаған. Бұл әдісті американдық философ және педагог Джон Дьюи және оның шәкірті Клипатрик зерттеп дамытқан [1, 23].

«Жоба» деген сөздің өзі еуропа тіліне латын тілінен еніп «алға тасталған ой, алға шығып сөйлеуші» деген мағынаны білдіреді. Өзі аты айтып тұрғандай алға тасталған ой, яғни біздің жағдайымызда ортаға студент – оқытушы болып тақырып тасалады. Содан кейін студенттер өз ойларын алға шығып айтады.

Жобалық сабақтар әртүрлі кезендерден, қадамдардан тұрады:

1. Дайындық кезені:

- а) негізгі тақырыпты түсіндіру, талдау, өз ойларын айту;
- ә) сабаққа қажетті жаңа сөздермен жұмыс жасау;
- б) қосымша материалдар енгізу.

2. Тақырыпты бөлу:

а) студенттерді кіші топтарға топтасырып, әр топқа кіші тақырыпшалар беру;

ә) тақырыптарды талдау.

3. Тақырыптарды нақтылау:

а) сұрақтар құрастыру, жоспар құру, рөлдерді және тапсырмаларды бөлу;

Жобалық сабаққа дайындық кезінде жоспарды басшылыққа алған жөн. Бірақ сабақ жоспарынан ауытқуға болмайды. Себебі, жобалық сабақ барысында шығармашылық еркіндік болуы қажет.

4. Мәліметтерді жинау:

- а) түп нұсқадағы кітап, газет-журналдар және т.б. мәліметтер;
- ә) теле-радио хабарларындағы мәліметтер;
- б) белгілі бір жерде зерттеуден алынған мәліметтер;
- в) көшеде алынған сұхбат мәліметтер;
- г) фото-сурет.

5. Жиналған мәліметтерді презентацияға дайындау:

а) реттеу, өңдеу презентацияға дұрыстап дайындау;

ә) плакаттар дайындау, карта жасау, газет шығару, көрме жасау, брошюра жасау.

6. Презентация:

а) әрбір кіші топ өз презентацияларын басқа топтардың алдында түсіндіреді;

ә) әр жұмыстың нәтижесін брошюра, плакаттар түйінде дайындау;

б) жұмыстың нәтижесін көрме, брошюра көмегімен ауызша айтып беру;

в) қысқаша жұмыс жоспарымен, іс барысымен таныстыру, пікір таластыру.

Мұндай жобалық сабақтарды бір күнде өткізе салу мүмкін емес. Дәстүрлі сабақтарға үйренген студенттер бір күнде жобалық сабаққа ауыса алмайды. Жобалық сабақтар дайындап өткізу үшін ең алдымен студенттерді төмендегі дағдыларға үйрету қажет:

- топтарда жұппен жұмыс жасау;
- жұмыс кезінде бірін-бірі қолдап, көмектесу;
- басқалардың жетістіктерін бағалау;
- бір-бірімен тіл табысып жұмыс істеуге

үйрету қажет [2, 54].

Жобалық сабақтар – бірнеше сабақтарға созылатын ұзақ әрекет деп ойлауға болмайды. Сабақтардың ұзақтығы әр түрлі, ол қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді болуы мүмкін. Олардың кейбіреулері бірнеше айларға созылады, кейбіреулерін мақсатына қарай бір күнде ұйымдастыруға болады.

Жобалық сабақтарды өткізер алдында оқытушы ұсыныс жасайды, студенттердің инициативасын қолдайды, қажетті ақпарат көзін қайдан алуға болатыны жайлы кеңес береді, сабақтың құрылымын анықтауға көмектеседі. Оқытушы рөлі өзгереді. Яғни, бұрын барлық сұрақтарға жауап беруші басшы, үйретуші ретінде болса, ал жобалық сабақтар барысында керекті әдістерді, мақсатқа жетудің жолдарын көрсетуші кеңесші ретінде болады.

А.С. Комаров «оқыту кезінде бас, жүрек, қол» бірге жұмыс жасауы қажет деген. Осы жоба сабағында ұлы педагогтың айтып кеткен қағидалары пайдаланылады. Яғни, студент алдында шешімді талап ететін мәселені басымен ойлап, жүреппен түсініп, қолымен жүзеге асырады [3, 12]. Нашар оқитын студенттер бір нәрсені дұрыс айтпай қалармын деген қорқыныштан арылып, сабаққа белсене қатыса алады. Студенттерге сабақтың кезеңдері – презентация кезінде өз еңбектерінің нәтижелі болуын қалайды. Қытай мақалында «мен естігенімді ұнатпаймын, мен көргенімді еске сақтаймын, мен қолмен істегенімді түсінемін» – деп айтылғандай, студенттер өздері дайындаған, өздері жүргізген сабақтарын, өздері тапқан мәліметтерді естеріне жақсы сақтайды.

Көптеген ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып, жобалық сабақтарға төмендегідей сипаттамалар беруге болады:

1. студенттер мен оқытушылардың бірігіп жұмыс жасауы;

2. топпен жұмыс жұмыс істеу;

3. жұппен жұмыс істеу;

4. студенттердің белсенділігі;

5. басқа мекемелермен, ұйымдармен, мамандармен бірге жұмыс жасайды;

6. студенттердің шешім қабылдауға құқығы бар;

7. сабақ үстінде де, сабақтан кейін де жұмыс жасала береді;

8. білім алу студенттердің өз іс-әрекеттері арқылы жүзеге асады;

9. сабақ зерттеулерге, шығармашылықтарға бағытталған;

10. өз қателерін өздері түзету арқылы үйренеді;

11. сабақта теория мен практика ұштастырылады;

12. жиналған материалдар сабақтың соңы қандай болатынын анықтайды;

13. студенттер дербес, өз бетінше жұмыс жасайды;

14. оқытушының рөлі тексерушіден – кеңесшіге өзгереді;

15. сабақтың соңы – презентациямен аяқталады, яғни ақырғы нәтижесін көрсетеді [4, 148].

Жобалық сабақты дайындар кезінде төмендегідей әдістерді пайдалануға болады:

– Сұрау жүргізу;

– Сұхбат алу;

– Кітапханалардан мәліметтер іздеу;

– Әр түрлі мекемелермен байланысу;

– Мәліметтерді интернеттен іздеу;

– Эксперименттер жүргізу;

– Мамандармен әңгімелесу;

– Мәліметтер сұрастыру және салыстыру [5, 220].

Студенттер тақырып бойынша табысты жұмыс жасау үшін төмендегідей дағдыларға машықтануы қажет: жоспарлау, пікірталас, таңдау, пікірлесу, дәлелдеу, шешім қабылдау, бірлесіп істеу, зерттеу, іздестіру, ойлап шығару, безендіру бақылау, қорытынды жасау, құжаттандыру.

Презентацияға материалдарды төмендегідей дайындауға болады: брошюралар дайындау, плакаттар дайындау, коллаждар желімдеу, кестелер, карталар, перфокарталар, эмблемалар, газет-журналдар, үндеулер шығару, викториналар, фото викториналар дайындау, көрмелер дайындау, мақала жазу, репортаж жасау, хат жазу, видео фильмдер түсіру, реферат жазу, баяндама жазу [6].

Сонымен қорыта келе жоба технологиясы шетел тілін оқыту зерттеу-ізденімпаздық іс-әрекетті қамтуы тиіс, мұнда студенттерге шетел тілін анағұр-

лым сапалы түрде меңгерулеріне септігін тигізеді. Шетел тілі сабағында жоба әдісін қолдану студенттерді еркін және креативті ойлауға қабілеттендіреді.

Әдебиеттер

- 1 Жансериков А.Е. Проектная работы на занятиях иностранного языка // ИЯШ. – 2004. – №3 (09). – С.23.
- 2 Ломакина Л.М. Проектирование как ведущее направление модернизации современного педагогического образования // Вестник высшей школы. – 2004. – №1. – С. 54.
- 5 Комаров А.С. Творческий подход к планированию английского языка // ИЯШ. – 2003. – №4. – С. 12.
- 6 Гайпова Д.Э. Формирования коммуникативных умени у студентов ВУЗа на основе проектной технологии: маг. диссер. – Алматы. – 2003. – С. 148.
- 7 Атаханов Р. Проекттік сабақ – берері мол сабақ // Поиск/Ізденіс. – 2002. – №4. – С. 220.
- 8 Қабықбаева Д.С. Тілдік жоғары оқу орнында студенттерді мәдениетаралық қатысымға үйретуде жоба технологиясын қолдану: маг. диссер. – Алматы. – 2009.

References

- 1 ZHanserikov A.E. Proektnaya raboty na zanyatiyah inostrannogo yazyka // IYASH. – 2004. – №3 (09). – S.23.
- 2 Lomakina L.M. Proektirovanie kak vedushchee napravlenie modernizacii sovremennogo pedagogicheskogo obrazovaniya // Vestnik vysshej shkoly. – 2004. – №1. – S. 54.
- 3 Komarov A.S. Tvorcheskij podhod k planirovaniyu anglijskogo yazyka // IYASH. – 2003. – №4. – S. 12.
- 4 Gajpova D.EH. Formirovaniya kommunikativnyh umeni u studentov VUZa na osnove proektnoj tekhnologii: mag. disser. – Almaty. – 2003. – S. 148.
- 5 Atahanov R. Proektik sabaq – bereri mol sabaq // Poi'sk/Izdenis. – 2002. – №4. – S. 220.
- 6 Qabi'qbaeva D.S. Tildik joghari' oqw orni'nda stwdentterdi ma'deni''etarali'q qati'si'mgha u'yretwde joba tehnologi''yasi'n qoldanw: mag. di''sser. – Almati'. – 2009.